

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2017

Porvoon kaupungin vammaisneuvosto on vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi perustettu yhteistyöelin, jonka jäsenet kaupunginhallitus valitsee kahden vuoden toimikaudeksi. Vammaisneuvostosta säädetään Kuntalain (10.4.2015/410) 28 §:ssä:

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Toimintasäätönsä mukaisesti vammaisneuvosto:

1. edistää toiminnallaan kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelua, valmistelua ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta ja
2. edistää toiminnallaan kolmannen sektorin toimintaa vammaisten henkilöiden tukemiseksi
3. edistää vammaisten henkilöiden näkyvyyttä voimavarana
4. tekee yhteistyötä mm. vanhusneuvoston kanssa, jotta myös ikääntyneet vammaiset huomioidaan.

Neuvosto ehdottaa, kehittää ja edistää muutoksia ja parannuksia, jotka ovat tärkeitä eri tavoin vammaisille. Vuonna 2017 neuvosto keskittyy erityisesti seuraaviin asioihin:

1. Seuraa suunniteltua sote-uudistusta ja pyrkii vaikuttamaan uudistuksen vammaisia koskeviin asioihin.
2. Osallistuu aktiivisesti vuonna 2016 käynnistyneeseen Itäisen Uudenmaan vammaisneuvostojen yhteistyöhön ja sen kehittämiseen.

3. Järjestää vammaisten koulutusta, ammatteja, palveluja ym. elämänalueita käsittelevän artikkeli-/tapahtumasarjan, mahdollisuuksien mukaan osana Suomi 100 -juhlallisuuksia. Järjestää muutoinkin ajankohtaisia koulutus-, keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia vammaisille, vammaisyhdistyksille ja tiedotusvälineille.
4. Antaa lakisääteiset (Kuntalaki § 28) lausunnot kaupungin ja muiden tahojen uudis- ja korjausrakentamishankkeiden esteettömyydestä. Edistää esteetöntä rakentamista, kaupungin tilojen, liikenneväylien, yritysten ym. kohteiden saavutettavuuden parantamista, esteettömyyskartoitusten osoittamien ongelmien poistamista sekä kartoitusten hyödyntämistä viranhaltijoiden työssä.
5. Selvittää mahdollisuuksia toteuttaa ja päivittää esteettömyyskartoituksia esim. yhteistyössä oppilaitosten kanssa.
6. Edistää kokemuskouluttajaverkoston käyttöä. Selvittää mahdollisuuksia järjestää Porvoossa kokemuskouluttajakoulutus.
7. Seuraa kaupungin asuntopoliittisen ohjelman toteutumista, liikennesuunnittelua, Palvelulinjan toimintaa ja invapaikotusasioita. Puheenjohtaja osallistuu kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksiin.
8. Tukee aktiivisesti tavoitetta löytää pitkäaikaiset, riittävän suuret, esteettömät, muunneltavat ja toimivat tilat vammais-, eläkeläis- ym. kolmannen sektorin yhdistysten ja toimijoiden tarpeisiin.

Lisäksi vammaisneuvosto jatkaa perinteisiä tehtäviään:

9. Tukee ja seuraa kaupungin vammaispoliittisen ohjelman (Porvoon VAMPO), vammaisten perusoikeuksien, vammaispalvelulain ja -asetusten sekä kansallisen vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) toteutumista.
10. Toimii yhteistyössä vanhusneuvoston, nuorisovaltuuston, Porvoon Yhdistyskeskus ry:n sekä paikallisten vammais- ja kansanterveysyhdistysten kanssa. Tukee vammaisyhdistysten toimintaa jakamalla tietoa ajankohtaisista asioista.
11. Ylläpitää vammaisyhdistysrekisteriä ja e-postituslistaa neuvoston toiminnasta kiinnostuneista oppilaitoksista ja muista tahoista.
12. Seuraa vammaisten terveydenhuollon, apuvälinetarpeen, kuntoutuksen ja kuljetus-, asumis- ym. palveluiden järjestämistä.
13. Kehittää yhteistyössä liikuntatoimen kanssa kaupungin erityisliikuntaa kaikkia vammaisryhmiä palvelevaksi.

14. Kutsuu kaupungin viranhaltijoita, eri alojen asiantuntijoita ja alan järjestöjen edustajia kokouksiinsa tarpeen mukaan. Kutsuttavia voivat vuonna 2017 olla mm. ruokapalvelupäällikkö Birgitta Creutziger, erityisliikunnanohjaaja Christian Bremer ja sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Pia Nurme.
15. Tiedottaa vammaisasiosta erityisesti vuosittain 3.12. Kansainvälisenä vammaisten päivänä, jolloin palkitsee Kiitoskukalla valitsemansa henkilön tai yhteisön vammaisten elin- ja toimintamahdollisuuksia parantavasta toiminnasta sekä kiertopalkinnolla erityisesti kunnostautuneen vammaisen tai vammaisryhmän.
16. Toimii yhteistyössä VANE:n eli Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan ja Ihmisoikeuskeskuksen Vammaisten ihmisoikeuskomitean ja osallistuu sen ja muiden tahojen järjestämiin, vammaisneuvoston toimintaan liittyviin koulutustilaisuuksiin.

Valtakunnallisen vammaisneuvoston **seurantalomake** paikallisen vammaispolitiikan seuraamiseen

1. ITSENÄINEN ELÄMÄ

- **Perhe-elämä:**
Saavatko vammaiset henkilöt riittävästi palveluita ja tukitoimia muodostaessaan parisuhdetta ja perustaessaan perhettä? Millaisia palveluita on tarjolla?
- **Asuminen:**
Onko kunnassa riittävästi esteettömiä asuntoja ja saavatko vammaiset ihmiset asumisen tukipalveluita kuten kotipalvelua tai henkilökohtaista apua?
- **Liikkuminen:**
Onko julkinen liikenne esteetöntä ja liikenneinformaatio saavutettavaa?
Saavatko vaikeavammaiset henkilöt tarvitsemansa kuljetuspalvelut?
Miten eri liikennejärjestelyt on toteutettu?
- **Kommunikointi ja tiedonsaanti:**
Tuetaanko kunnassa tulkkauspalvelun toteuttamista ja edistämistä?

2. YHTEISKUNNALLINEN OSALLISUUS JA OSALLISTUMINEN

- **Kansalaisoikeudet:**
Ovatko äänestystilat esteettömiä ja onko ohjeistus saavutettavaa kaikille äänestäjille?
- **Oikeustoimikelpoisuus:**
Onko kunnassa tarjolla riittävästi edunvalvojan palveluita?
- **Itsemääräämisoikeus:**
Kunnioitetaanko vammaisen ihmisen itsemääräämisoikeutta esimerkiksi asumisen järjestelyssä tai palvelusuunnitelman toteuttamisessa?
- **Eritispalvelut ja tukitoimet osallisuuden tukena:**
Tehdäänkö palvelusuunnitelma viivytyksettä ja toteutetaanko se käytännössä?

3. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

- **Uudet rakennukset:**
Ovatko uudet rakennukset esteettömiä ja otetaanko vammaiset ihmiset mukaan niiden suunnitteluvaiheessa?
- **Korjausrakentaminen ja olemassa oleva rakennuskanta:**
Toteutetaanko korjausrakentamista esteettömästi ja vammaisten ihmisten kokemus-asiatuntijuutta käyttäen?

4. LIIKENNEPALVELUT

- **Joukkoliikennevälineiden toimivuus:**
Ovatko joukkoliikennevälineet esteettömiä ja joukkoliikenneinformaatio monimuotoista ja eri aistein saavutettavaa? Miten esteetön joukkoliikenne toimii?
- **Matkustajien oikeudet eri liikennemuodoissa:**
Saavatko vammaiset matkustajat apua ja palveluita eri liikennemuodoissa?
- **Taksiliikenne:**
Onko paikkakunnalla riittävästi esteetöntä taksikalustoa ja onko henkilöstö ammattitaitoista ja asiantuntevaa?

Onko tilausjärjestelmä niin monipuolinen, että taksin voi tilata esimerkiksi tekstiviestillä?
Onko vaikeavammaisella henkilöllä tarvittaessa mahdollisuus käyttää vakiotaksia?

5. KOULUTUS JA OPISKELU

- **Peruskouluopetus:**
Toteutuuko lähikoulu- ja inklusioperiaate perusopetuksessa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja saako vammaisen oppilas tarvitsemaansa tukea opiskeluunsa?
Onko perusopetuksessa saatavilla riittävästi ammattitaitoisen tulkin palveluita?
- **Lukio-opetus ja ammatillinen koulutus:**
Pääsevätkö vammaiset nuoret oppilaisiksi lukioon ja ammatilliseen koulutukseen?
- **Korkeakouluopetus:**
Pääsevätkö vammaiset henkilöt korkeakouluun tai yliopistoon?
- **Elinikäinen oppiminen:**
Toteutuvatko vammaisten henkilöiden mahdollisuudet jatko-, täydennys- ja uudenleenkouluttautumiseen sekä opiskeluun kansalais- ja työväenopistoissa?

6. TYÖ

- **Työllistyminen:**
Ovatko vammaiset henkilöt työllistyneet ja toteutuvatko vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevat palvelut ja neuvonta?
- **Työn tekeminen:**
Toteutuvatko työolosuhteiden järjestelytuki ja tulkkauspalvelut asianmukaisesti ja tiedotetaanko niistä riittävästi?

7. TERVEYDENHUOLTO JA KUNTOUTUS

- **Terveystenhoito:**
Ovatko terveydenhuollon toimipaikat esteettömiä ja ovatko tiedottaminen ja ajanvarausjärjestelmät saavutettavia myös vammaisille henkilöille?
- **Kuntoutus:**
Saavatko vammaiset henkilöt tarvitsemiaan kuntoutus- ja apuvälinepalvelulta?

8. SOSIAALITURVA

- **Toimeentulon turva työvoiman ulkopuolella oleville ja muille heikossa taloudellisessa asemassa oleville vammaisille henkilöille:**
Saavatko vammaiset henkilöt tarvitsemansa sosiaalietuudet ja tiedotetaanko niistä saavutettavasti ja monikanavaisesti?
- **Riskitapahtumien rajausperusteet ja korvauskäytännöt:**
Saavatko vammaiset henkilöt haluamiaan vakuutuksia yhdenvertaisesti?

9. OIKEUSTURVA, TURVALLISUUS JA KOSKEMATTOMUUS

- **Syrjinnän vastaiset oikeussuojakeinot:**
Tunnistaako poliisi vammaisiin henkilöihin kohdistuvaa syrjintää?
- **Vammaisten henkilöiden muita suurempi haavoittuvuus ja alttius joutua hyväksikäytön ja väkivallan uhriksi:**
Toimiiko oikeuslaitos esteettömästi ja saavutettavasti?

- **Yhteiskunnalliset häiriö- ja kriisitilanteet:**

Onko vammaiset ihmiset otettu huomioon julkisten tilojen turvallisuus ja pelastuskysymyksissä sekä häiriö- ja kriisitilanteista tiedottamisessa?

- **Kansainväliset kriisitilanteet ja humanitaarinen apu:**

Onko vammaisten ihmisten suojelun ja turvallisuuden tarve huomioitu laajoissa kansainvälisissä hätä- ja kriisitilanteissa?

10. KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

- **Liikuntapalvelut:**

Toteutuvatko liikuntapalvelut esteettömästi ja saavutettavasti?

- **Taide- ja kulttuuripalvelut:**

Onko vammaisilla henkilöillä yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia sekä taiteen ja kulttuurin kokijoina että tekijöinä?

- **Kirjastopalvelut:**

Ovatko kirjastotilat ja -autot esteettömiä ja kirjastopalvelut saavutettavia?

11. VAMMAISTEN HENKILÖIDEN KOHTAAMA SYRJINTÄ

- Ehkäistäänkö vammaisiin ihmisiin kohdistuvaa syrjintää ja tiedotetaanko vammaisten ihmisten oikeuksista alueen hallinnossa toimiville sekä alueen asukkaille?

12. TIETOPOHJA

- Sisältääkö paikallisesti tuotettu tilastoaineisto tietoja vammaisista ihmisistä?

13. VEROTUEN KORVAAMINEN SUORALLA MÄÄRÄRAHATUELLA

- Kohdennetaanko kunnassa verotuloja aktiivisen vammaispolitiikan toteuttamiseen?

14. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

- **YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista:**

Tiedottaako kunnallinen vammaisneuvosto yleissopimuksen sisällöstä ja velvoitteista julkisen hallinnon toimijoille ja asukkaille?

- **Vammaispolitiikka kansainvälisen yhteistyön läpileikkaavana teemana:**

Ovatko kunnan/alueen julkisen hallinnon toimijat ja yksityinen sektori sisällyttäneet vammaispoliittisen näkökulman YK:n yleissopimuksen hengessä omiin ohjeistuksiinsa ja toimintakulttuuriinsa?